

KRAJSKÝ ÚŘAD
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ
Odbor životního prostředí a zemědělství
28. října 117, 702 18 Ostrava

Váš dopis zn.:

Ze dne:

Čj.:

Sp. zn.:

MSK 106202/2021

ŽPZ/19092/2021/Neu

246.2 V5 N

Vyřizuje:

Bc. Vladana Neuwirtová

Telefon:

595 622 532

Fax:

595 622 126

E-mail:

posta@msk.cz

Datum:

25. 8. 2021

Správa železnic, státní organizace

Dlážděná 1003/7

110 00 Praha 1

„Aktualizace Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje“ - stanovisko dle ust. § 45i) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále „krajský úřad“), jako příslušný správní orgán podle § 67 odst. 1 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů a dále dle § 77a odst. 4 písm. n) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o ochraně přírody a krajiny“), obdržel dne 23. 8. 2021 žádost právnické osoby **Správa železnic, státní organizace, IČO 70994234, se sídlem Dlážděná 1003/7, 110 00 Praha 1** (dále jen „žadatel“), o stanovisko podle § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny k podání návrhu na pořízení koncepce „Aktualizace Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje“ zkráceným postupem podle § 42a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve věci záměru „Výstavba vysokorychlostní tratě v úseku Katowice - Ostrava“.

Krajský úřad posouzením žádosti **podle § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny** dospěl k závěru, že realizace koncepce „Aktualizace Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje“ (dále jen „konceptce“), **může mít samostatně nebo ve spojení s jinými konceptcemi nebo záměry** významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významných lokalit a ptačích oblastí.

Odůvodnění:

Krajský úřad obdržel dne 23. 8. 2021 žádost žadatele o stanovisko podle § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny k návrhu na pořízení koncepce „Aktualizace Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje“. Předmětem koncepce je realizace záměru „Výstavba vysokorychlostní tratě v úseku Katowice - Ostrava“, která je součástí transevropské dopravní sítě TEN-T, respektive prověření dvou potencionálních míst (varianta 01 a varianta 02) pro překročení státní hranice s Polskem, při realizaci předmětného záměru. Pro vysokorychlostní trať v úseku Ostrava – státní hranice Polsko je v Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje (dále jen „ZÚR MSK“) vymezen koridor územní rezervy D507 „Vysokorychlostní trať (VRT) (Bělotín-) hranice kraje – Ostrava – Bohumín“, která se v prostoru Dolní Lutyně větví na D507a, D507b a D507c. Současné vymezení koridoru územní rezervy VRT blokuje značné území a znemožňuje další potenciální rozvoj v této oblasti. S ohledem na nezbytný zásah do evropsky významné lokality Niva Olše – Věřňovice (dále jen „EVL Niva Olše Věřňovice“) jsou pro Aktualizaci ZÚR MSK předkládány dvě varianty možného vedení

vysokorychlostní tratě. Obě varianty vychází z variant územně-technické studie „VRT Bohumín – Přerov“ zpracované v roce 2013. Byly upraveny tak, aby jejich vedení odpovídalo výsledkům mezinárodních jednání a aby navazovaly na aktuálně prověřované koridory na území Polské republiky. Jsou sledovány koridory, které potenciálně minimalizují vliv na zastavěné území obcí i na EVL Niva Olše – Věřňovice. Dotčení EVL Niva Olše – Věřňovice není možné zcela vyloučit s ohledem na jeho umístění v území. Obě varianty jsou navrženy tak, aby bylo zajištěno kapacitní napojení do železničního uzlu Bohumín.

Z předloženého mapového podkladu vyplývá, že koncepce je v trase varianty 01 částečně situována (v k. ú. Věřňovice) v severním segmentu ptačí oblasti Heřmanský stav - Odra – Poolší, kód lokality CZ0811021 (dále jen „PO“) a v evropsky významné lokalitě Niva Olše - Věřňovice, kód lokality CZ0813457 (dále jen „EVL Niva Olše – Věřňovice“). V trase varianty 02 je koncepce rovněž částečně situována (v k. ú. Věřňovice a k. ú. Dolní Lutyně) v severním segmentu PO a v EVL Niva Olše – Věřňovice, konkrétně prochází segmentem III.

Předmětem ochrany PO jsou populace bukáčka malého (*Ixobrychus minutus*), ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) a slavíka modráčka (*Luscinia svecica*) a jejich biotopy. Cílem ochrany PO je zachování a obnova ekosystémů významných pro stanovené druhy ptáků v jejich přirozeném areálu rozšíření a zajištění podmínek pro zachování populací těchto druhů ve stavu příznivém z hlediska ochrany. Z pohledu možného dotčení předmětů ochrany PO, lze konstatovat následující. Životním prostředím bukáčka malého jsou rybníky s hustými břehovými porosty, bažiny, rákosiny a hustě zarostlé břehové porosty pomalu tekoucích vod. Významnými lokalitami jsou zavodněné šterkopískovny a důlní propadliny s litorálními porosty. Vhodným stanovištěm jsou rovněž soustavy malých rybníčků se společnými hrázemi, s ponechaným litorálem bez zásahu a navazujícími keřovými porosty (vrby a olše). Typický hnízdní biotop je nejlépe zachován v místech recentního hnízdního výskytu druhu, který se soustřeďuje do tří dílčích oblastí. První oblast se nachází v komplexu největších vodních ploch a zahrnuje oblast kolem Heřmanského stavu a rybníku Lesník, Záblatského rybníku a Nového stavu s přiléhajícími rozsáhlými mokřady a rákosinami. Druhá oblast se nachází v litorálních porostech a přilehlých mokřadech rybníka Skučák a rybníka Kout. Třetí důležitou oblastí pravidelného výskytu a hnízdění bukáčka je rybníční soustava u Starého Města u Karviné. Bukáček malý je tažný druh se zimovištěm v subsaharské Africe, kam odlétá v srpnu a září. Na hnízdiště se vrací v dubnu až květnu. Bukáčci se živí převážně vodním hmyzem, drobnými rybami, pulci a při lovu potravy stojí v mělké vodě nebo na porostu u hladiny. Potravní základnu nalézá druh v místě hnízdění.

Ledňáček říční je stálý nebo přelétavý pták, který vyhledává čistší, pomalu tekoucí nebo stojaté vody. Nezbytná je přítomnost hlinitých nebo písčitých břehů, kde si vyhrabává nory k hnízdění. Hnízdním prostředím slavíka modráčka jsou podmáčená místa v nížinách v blízkosti vodních ploch, porostlá rákosem, ostřicemi a křovinatými vrbami. Hnízdí v zemních norách, které si vyhrabává ve strmých březích. Těžiště hnízdění proto představují úseky řek Odry a Olše a úseky říček Stružky a Petrůvky. Ledňáček je schopen zahnízdit i v nevelkých nádržích a nory může mít ukryty v porostech bylin či dřevin. Taková hnízda se pak mohou nacházet jak na menších tocích, tak na rybnících a šterkovnách (pravidelně hnízdí např. na rybnících v Karviné-Starém Městě), ale občas dokonce i v regulovaných a napřímených úsecích Odry a Olše, tedy v místech, kde unikají pozornosti. Potravu ledňáčků tvoří malé rybky, pulci a žáby, korýši, měkkýši, hmyz a jeho larvy žijící ve vodě. Loví jak na rybnících a zatopených šterkovnách, tak i na menších nádržích, např. v tůních a lesních rybnících (např. v lese Březina a soustavě malých rybníčků pod cestou z Rychvaldu na Bohumín), odstavených říčních ramenech (např. v k. ú. Věřňovice a na lokalitě Šunychl v Bohumíně), v tůních atp.

Poddruhem slavíka modráčka, který v PO hnízdí, je slavík modráček střeoevropský. Jde o tažného ptáka, jarní přilet probíhá hlavně začátkem dubna, podzimní odlet vrcholí na přelomu srpna a září. Hnízdní biotop druhu

představují vlhká, bažinatá místa u rybníků a jezer, ale i mimo ně v otevřené krajině, ve sníženinách, v porostech ostřic, rákosí nebo křovitých vrb. Hnízdní stanoviště jsou v PO soustředěna především v bažinatých komplexech Heřmanského stavu a rybníka Lesník, na Záblatském rybníku a v jeho okolí, v litorálních porostech v PR Skučák a rybníka Velký Cihelník. Potrava slavíků je převážně živočišná, od podzimu pak zčásti rostlinná. Ptáci loví nejčastěji na otevřených místech (na okrajích vod, v řídkém rostlinném porostu, nezřídka i na cestičkách nebo okrajích silnice), avšak vždy v těsné blízkosti hustého porostu, kde mají možnost úkrytu před nebezpečím, dále na plovoucích rostlinách a na náplavech.

Pro zajištění dostatku hnízdních příležitostí pro bukáčka a slavíka modráčka je potřeba zachovat minimálně současnou rozlohu litorálních porostů v PO, případně usilovat o rozšíření litorálních porostů i na další rybníky v oblasti. Negativním vlivem pro ledňáčka říčního jsou úpravy toků a vodních děl včetně úpravy jejich břehových porostů. Také kácení dřevin v rámci údržby zejména na Odře a Olši mění charakter biotopu druhu. Dochází k obnažení míst, která byla kryta vegetací na březích (druh hnízdí i v norách ukrytých ve vegetaci, kde uniká pozornosti), snadné přístupnosti břehů vodních toků (rušení návštěvníků) a zhoršování loveckých příležitostí (ledňáček loví většinou z krytu pobřežní vegetace). Kácení a odstraňování dřevin je ze stejných důvodů problémem také na šterkovnách a hrázích rybníků.

Předmětem ochrany EVL Niva Olše Věřňovice jsou evropsky významné druhy kuňka žlutobřichá (*Bombina variegata*) a páchník hnědý (*Osmoderma eremita*). Z pohledu možného dotčení předmětu ochrany EVL Niva Olše Věřňovice, lze konstatovat následující. Páchník hnědý je saproxylofágem, typickým druhem osídlujícím stromové dutiny. Larvy mají víceletý vývoj v trouchu v dutinách živých listnatých stromů (vrb *Salix sp.*, dubů *Quercus sp.*, lip *Tilia sp.*, jilmů *Ulmus sp.*, ovocných stromů aj.), především ve střední a horní části kmene. Preferuje pravděpodobně osvětlené kmeny a dutiny, proto lze často nalézt populace páchníka v soliterních stromech či alejích. Imaga se objevují od května do září. Aktivují večer a v noci, dutinu však opouštějí jen výjimečně, létat jsou schopni pouze na velmi krátké vzdálenosti. Příčinou ohrožení páchníka hnědého je nedostatek vhodných biotopů. Ten je mj. způsoben odstraňováním listnatých stromů s dutinami, odstraňováním trouchu a chemická konzervace dutin a aplikace biocidů v lokalitách výskytu páchníka blízkém okolí. Z tohoto důvodu je nezbytné zachovat vzrostlé stromy s dutinami a do budoucna podporovat existenci různověkého porostu vhodného druhového složení. Páchník hnědý je málo mobilní druh s poměrně krátkou doletovou vzdáleností a pro zachování jeho existence na lokalitě je nezbytné zajistit komunikaci mezi mikropopulacemi, tj. kontinuální na sebe navazující komplexy potenciálně vhodných stromů a zabránit jejich izolaci. **Předložená koncepce v trase varianty 02 prochází jednou z pěti nejčastějších jádrových oblastí (segment III), ve kterých byl zaznamenán jak nejčetnější výskyt páchníků hnědých, tak potencionálně vhodných stromů pro jejich vývoj („Entomologický inventarizační průzkum EVL Niva Olše – Věřňovice: páchník hnědý (*Osmoderma barnabita*)”, zpracovaným doc. RNDr. Petrem Kočárkem, Ph.D. v říjnu 2019).** Jedná se o stromovou alej kolem cesty o celkové délce 540 m, **která je rovněž součástí přírodní památky Niva Olše – Věřňovice, vyhlášené v roce 2013.** Alej je oboustranná, staré stromy se však nacházejí převážně na severní straně aleje. Dominují duby letní a jasany ztepilé, vtroušeny jsou javory babyky. Stromů vhodných pro vývoj páchníka bylo zaznamenáno 13 (duby, jasany, javor babyka), ve dvou stromech byl výskyt prokázán (jasan ztepilý, dub letní). Kromě nejstarších stromů s dutinami, které jsou víceméně stejně staré, se zde nacházejí také mladší stromy s perspektivou kontinuálnosti výskytu páchníka. Vzhledem k tomu, že doletová vzdálenost je u páchníka hnědého udávána v řádu desítek metrů, s maximem 200 m (Ranius & Nilsson 1997) je pro kontinuální výskyt populace páchníka nezbytné zachování na sebe navazující komplexy potenciálně vhodných stromů.

Kuňka žlutobřichá (*Bombina bombina*) nemá zcela vyhraněné nároky na rozmnožovací stanoviště. Výrazně však preferuje drobná vodní tělesa typu kaluží a tůň bez přítomnosti ryb. Není pro ni zřejmě důležitá dostatečná potravní nabídka ve vodě, ani není potřebné dostatečné oslunění vodní plochy. Často se kuňky rozmnožují i v hodně zastíněných vodních tělesech. Limitem zřejmě je až zastínění vodní plochy z 80 a více procent (téměř kompletně zarostlé břehy dřevinami). Rozmnožuje se v lesních i nelesních kalužích a mělkých tůňích s minimem vodní vegetace nebo i bez ní. Nejčastějším biotopem tohoto druhu u nás je mělká kaluž na nezpevněné cestě s minimem vegetace. Mezi faktory a činnosti, které mohou negativně ovlivnit populaci druhu na evropsky významné lokalitě je zpevnování a asfaltování dosud nezpevněných podmáčených lesních a polních cest, odvodňování částí zaplavených příkopů kolem těchto cest a odvodňování a zasypávání zvodnělých výmolů na cestách, vyrovnávání, zasypávání, zaorávání a odvodňování podmáčených terénních depresí na lukách a v polích, zarůstání a zazemňování tůň a jezírek a rychlé odvádění povrchových vod ze zamokřených luk, lesů a podél lesních cest. V rámci EVL Niva Olše – Věřňovice se kuňka žlutobřichá nachází v nižších stovkách jedinců v kalužích v terénních depresích na polích a travnatých plochách.

Ve vztahu k charakteru posuzované koncepce, jejím rozsahu a samotnému umístění, lze s ohledem na biologické a ekologické nároky předmětných výše uvedených druhů konstatovat, že realizací koncepce nelze vyloučit ovlivnění biotopu významných pro předmět ochrany PO a EVL Niva Olše – Věřňovice. Žadatel ve vztahu k posuzované koncepci předkládá pouze „obecné“ podrobnosti v rozsahu situační mapy záměru, nelze tak identifikovat konkrétní střety záměru se zájmy ochrany přírody při ochraně PO a EVL Niva Olše – Věřňovice. Na základě výše uvedeného je zřejmé, že u předložené koncepce nelze z pohledu soustavy NATURA 2000 v předložené míře podrobnosti (obecnosti) vyloučit významný vliv ve smyslu ust. § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny. Za této situace, kdy aktuálně nelze zjistit stav věci, o nichž nejsou důvodné pochybnosti dle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů ve vazbě na § 2 téhož zákona (z hlediska soustavy NATURA 2000 nelze predikovat konkrétní dotčení EVL Niva Olše – Věřňovice a PO v rámci realizace předmětné koncepce), krajskému úřadu, jako příslušnému orgánu ochrany přírody dle ust. § 77 odst. 4 písm. n) zákona o ochraně přírody a krajiny, v rámci své územní působnosti, proto nezbyvá než konstatovat, že předmětná koncepce může mít, resp. nelze u ní vyloučit, samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost EVL Niva Olše – Věřňovice i PO. Přímé i dálkové vlivy koncepce na ostatní evropsky významné lokality a ptačí oblasti nelze s ohledem na charakter, rozsah a umístění záměru rovněž vyloučit.

Krajský úřad při posouzení vycházel z národního seznamu evropsky významných lokalit, který je stanoven nařízením vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit ve znění pozdějších předpisů z nařízení vlády, kterými jsou ve smyslu § 45e zákona o ochraně přírody a krajiny stanoveny ptačí oblasti.

Poučení:

Toto stanovisko nenahrazuje jiná správní opatření a rozhodnutí, která se k posuzovanému záměru vydávají podle zvláštních předpisů.

Ing. Monika Ryšková
vedoucí oddělení
ochrany přírody a zemědělství

Po dobu nepřítomnosti zastoupena
Ing. Lenkou Peichlovou
oddělení ochrany přírody a zemědělství

Na vědomí:

- Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor stavebního řádu a územního plánování, zde

